

Udviklingstiltag på 10CV i retning af mere samarbejde med ungdomsuddannelserne

0. Opsamling/resume

Dette notat er blevet til på baggrund af byrådets bestilling af 7. oktober 2015 samt 3 arbejdsgruppemøder med diverse interessenter. Notatet og modellen, der er beskrevet heri, er et udtryk for, hvor langt arbejdsgruppen kan komme i forhold til et konkret produkt. I notatet er det nuværende tilbud, den nye model og diverse andre overvejelser yderligere beskrevet. Punkterne herunder er udtryk for et kort resume af, hvad arbejdsgruppen og chefgruppen er nået frem til og kan anbefale;

- Eleverne skal foretage valget af deres fremtidige ungdomsuddannelse så tidligt i 10. klasse forløbet som muligt. Dette skal foregå efter en grundig introduktion til den enkeltes muligheder, og de unge skal udfordres på deres valg.
- Der skal arbejdes mod at styrke samarbejdet mellem lærere på 10CV og lærere på ungdomsuddannelserne gennem konkrete fælles opgaver. F.eks. fælles tilrettelæggelse af temauger. Målet er at øge kendskabet på tværs og dermed sikre overgangen fra 10. klasse til ungdomsuddannelsen for den enkelte elev.
- Alle har en interesse i at øge samarbejdet og sparring lærerne imellem i forhold til relations arbejdet med de unge. Der er brug for øgede kompetencer på dette område, og der er gode muligheder for at lære af hinanden.
- Når der skal arbejdes videre med at konkretisere modellen og realisere hele eller dele af den, skal det foregå i et direkte samarbejde mellem Ungdomsskolen og ungdomsuddannelserne med Ungdomsskolen for bordenden.
- Det bør bemærkes, at der ikke i dag er finansiering til de tiltag som den nye model indebærer. En øget finansiering til området bør afvejes i forhold til forventede effekter af eventuelle ændringer.

Når der herefter skal arbejdes videre på enkeltdele i modellen og konkretisering af emner, er det nødvendigt, at der inddrages praktikere fra de forskellige uddannelsesinstitutioner. Derfor er arbejdsgruppen ikke længere direkte i spil.

1. Indledning

På Byrådsmødet den 7. oktober 2015 var der enighed om, at der skal udarbejdes et konkret forslag til fremtidens 10. klasse i Viborg Kommune.

Formål

Det fremgår af *Uddannelsesstrategi for 2015-2020*, at Viborg Kommune fremover vil have fokus på overgangen fra grundskole til uddannelse og beskæftigelse, og det er vigtigt at kvalificere elevernes valg og motivation ved at skabe en tættere sammenhæng mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne. Sammenhængen skal skabes allerede fra folkeskolens mellemtrin samtidig med, at der også i 10. klasse vil være særlig opmærksomhed på elevernes valg.

De unge skal have et solidt grundlag for at vælge ungdomsuddannelse, således de vælger rigtigt første gang, men de skal samtidig også gennemføre deres ungdomsuddannelse. Det er derfor essentielt, at de bliver klædt bedst muligt på, så de ved, hvad de går ind til, når de vælger uddannelse.

Børne- og Ungdomsudvalget har særlig fokus på 30 pct. målsætningen, som betyder, at flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.

- Mindst 25 pct. skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020. Andelen skal op på mindst 30 pct. i 2025.

Det skal bl.a. ske ved, at alle elever skal udfordres på deres uddannelsesvalg. "Det er intentionen, at flere kvalificerede elever starter på og fuldfører en erhvervsuddannelse. Det er samtidig intentionen at minimere dobbeltuddannelse ved, at færre fremover tager mere end én ungdomsuddannelse" (Erhvervsuddannelsesreformen 2014: 3).

Arbejdsgruppen

For at få inspiration og relevante input til udvikling af samarbejdet har der været nedsat en arbejdsgruppe, som har afholdt 3 arbejds møder.

Følgende ungdomsuddannelser og samarbejdspartnere har været repræsenteret i arbejdsgruppen:

- Børge Hansen, Inspektør, Ungdomsskolen
- Roald Kiillerich, Afdelingsleder, 10CV
- Lise Nygaard Markussen, Uddannelsesleder, Viborg Gymnasium og HF
- Helge Markussen, Rektor, Viborg Katedralskole
- Dorte Gade, Rektor, Bjerringbro Gymnasium
- Kirsten Holmgaard, Direktør, Mercantec
- Bo Lykke Fredsgaard, Rektor, Viborg Tekniske Gymnasium (HTX) og Viborg Handelsgymnasium (HHX)
- Marianne B. Villesen, Uddannelses- og Markedschef, Handelsskolen Viborg (HG)
- Leif Rye Hauerslev, Uddannelsesleder, EUX Mercantec
- Mette Selchau, Vicedirektør, Mercantec
- Jens Kolstrup, Direktør, Social- og Sundhedsskolen Viborg
- Lars Møgelbjerg Andersen, Forstander, Asmildkloster Landsbrugsskole
- Heine Bøgild, forstander, Viborg Produktionsskole
- Claus Jensen, afdelingsleder, Ungdommens Uddannelsesvejledning
- Lissi Larsen, teamleder, Ungdommens Uddannelsesvejledning

Ansvar for at udarbejde et forslag til politisk behandling har været forankret i en styregruppe bestående af chefgruppen i Børn & Unge.

2. Nuværende samarbejde med ungdomsuddannelserne

Hvor mange vælger 10CV

I Viborg Kommune består en årgang i folkeskolen af ca. 1.100 unge. For de unge, som afslutter 9. klasse i 2016, er der i alt 1.148 unge.

Omkring 570 af disse har i 2016 valgt at gå videre i et 10. klasses tilbud. Heraf størstedelen på diverse efterskoler. Tallene er endnu ikke helt afsluttede, men fordelingen på diverse 10. klasses tilbud ser således ud:

Skoletilbud	Procentdel af den samlede årgang som afslutter 9. klasse
Efterskoler	33 %
Folkeskoler i andre kommuner	0,5 %
Friskoler og privatskoler	5,4 %
Viborg Kommunes 10. klasses tilbud	11 %

Viborg Kommunes tilbud om 10. klasse omfatter altså ca. 10-12 % af en årgang. I skoleåret 2016/2017 forventes pt. at 150 unge starter på 10CV efter sommerferien, heraf ca. 25 elever fra nabokommuner. Antallet af unge er en væsentlig faktor i forhold til, hvor mange spor man kan arbejde med af hensyn til en god holdstørrelse. Den halvdel af årgangen, som ikke fremgår af skemaet, har valgt at starte på en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse.

Hvad vælger eleverne efter 10CV

Efter endt 10. klasse på Ungdomsskolen vælger forholdsvist mange en erhvervsuddannelse, set i forhold til de samlede resultater i kommunen, hvor det i 2015 kun var 23 % af de unge, som var i gang med en erhvervsuddannelse 15 måneder efter endt 9. klasse. Herunder ses, hvordan den nuværende årgang på 10CV har valgt at komme videre.

Studievalg	Procentdel af nuværende 10CV	Procentdel af nuværende efterskoler i Viborg Kommune
Gymnasiale uddannelser	54 %	71 %
Erhvervsuddannelser	36 %	12 %
Andet	10 %	17 %

Til sammenligning viser tabellen også, hvilken studieretning en 10. klasses elev på efterskole i Viborg Kommune har valgt efterfølgende (andelen af efterskoleelever stammer nødvendigvis ikke fra Viborg Kommune).

Det nuværende samarbejde

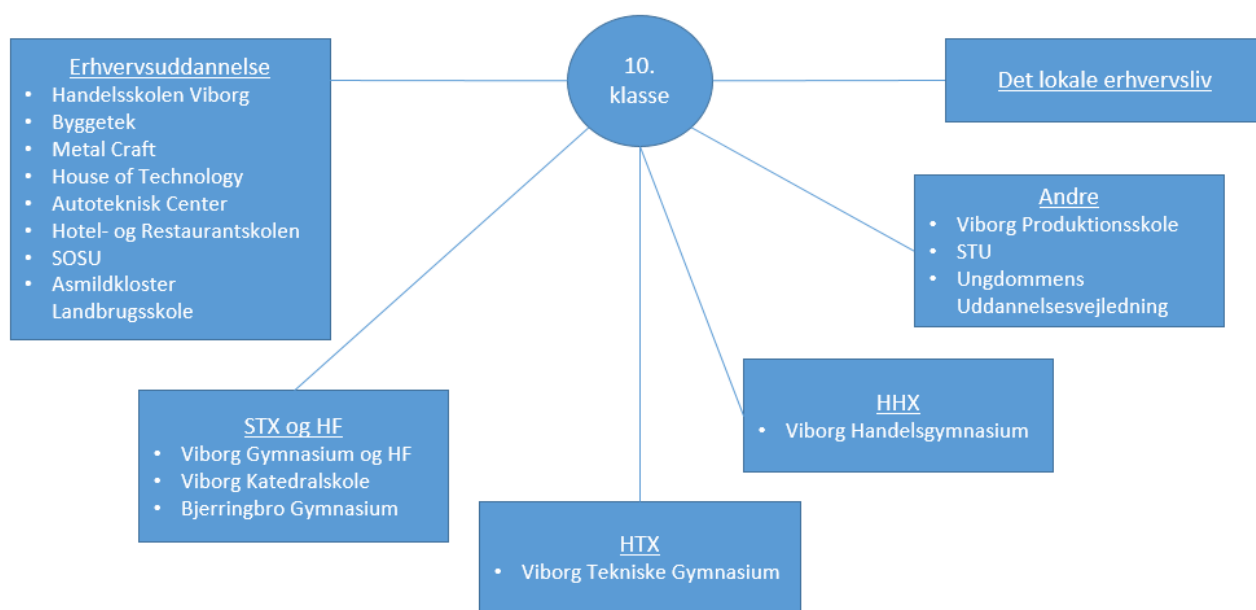
10CV har allerede i dag et etableret samarbejde med de lokale ungdomsuddannelser. Formålet med dette er at sikre elevernes uddannelsesparathed og valgkompetencer gennem et bredt samarbejde med eksterne aktører. Samarbejdet er integreret i de enkelte studieretninger, så det er målrettet de unges behov og motivation:

1. **EUD10** – På EUD10 foregår 30 pct. af undervisningen på erhvervsuddannelserne. I skoleåret 15/16 er der et tæt samarbejde med erhvervsskolerne; Mercantec og Social- og Sundhedsskolen.
2. **Obligatorisk Brobygning (lovkrav)** – Alle elever i 10. klasse deltager i brobygning. De skal vælge to forløb – et på tre dage og et på to dage, hvoraf den ene skal være på en erhvervsuddannelse.

3. **Temabro** - Eleverne deltager i brobygning to dage om ugen i seks uger på den ungdomsuddannelse, de planlægger at starte på efter sommerferien. Der er et tæt samarbejde med alle kommunens ungdomsuddannelser.
4. **International Linje** – Alle elever i 10. international er i obligatorisk brobygning på Viborg Handelsgymnasium.
5. **Visuel Linje** - På 10. Visuel er eleverne i brobygning på Viborg Handelsgymnasium, og Viborg Tekniske Gymnasium.
6. **Fokus på elevernes mind set** - 10CV er med i et større projekt sammen med Viborg Gymnasium og HF samt seks andre gymnasier fra hele Danmark, hvor fokus er på at udvikle lærernes kompetencer i forhold til at arbejde med elevernes mind set.
7. **Praktikaftale med Grundfoss og samarbejde med andre virksomheder om individuelle praktikforløb**
8. **Uddannelsesfag** - Eleverne har mulighed for at vælge mellem de 4 EUD-indgange og gymnasial retning. Indholdet består bl.a. af virksomhedsbesøg, fagfaglig undervisning, praktisk læring mm.

Billede 1: Nuværende samarbejdspartnere

Hvordan er Ungdomsskolens organisering

10CV sikrer elevernes faglige udvikling gennem en evidensbaseret pædagogik og didaktik. Den personlige udvikling, som 10CV eleverne oplever, hænger tæt sammen med den evidensbaserede pædagogik og bygger på systemisk teori, hvor individet ses i og som en del af konteksten.

Undervisningsmiljøet er dels båret af en særlig ungdomsskolekultur, dels af fysiske læringsmiljøer, der tager højde for moderne didaktik. På ungdomsskolen skelnes mellem læringsmiljø og ungemiljø. Således har de unge adgang til læringsmiljøer, der er fagligt inspirerende både i værksteder og de boglige fag.

En del af undervisningsmiljøet skabes gennem skolens kultur og et eksempel herpå, er den daglige brunch, hvor lærerne deltager i spisningen, og eleverne dannes til at respektere hinanden og tage vare på fællesskabet gennem de daglige rutiner i samværet.

Skolekonteksten er en læringskultur, hvor læreren er rammesætter, formidler og hovedansvarlig for relationen og er tydelig i, hvilke værdier læring og udvikling bygger på. Det er en kultur, hvor dialogen med de unge om deres trivsel og læring prioriteres både i de små daglige læringssituationer, og når den unge har svært ved at indgå i de nødvendige læringssituationer.

I samarbejde med flere andre uddannelsesinstitutioner fokuserer Ungdomsskolen på at udvikle de unges mind set. Ved at fremme et udviklende mind set øges de unges indlæringsevne, trivsel og selvværd. Der er fokus på dels at give ros og feedback på processen og dels det arbejde, der er gjort, frem for evner eller intelligens.

10CVs viden om 10. klasse målgruppens læringsstile og fokus på faglig opkvalificering til en ungdomsuddannelse sætter høje krav til undervisningsformen. Fundamentet skal skabes gennem den pædagogiske tilgang til de unge, som didaktikken bygger på. Didaktikken skal sikre, at de unge mødes i krydsfeltet mellem at have svært ved at tilegne sig faglig viden, og at de motiveres ved at lære at lære.

På baggrund af målgruppen for 10CV er det vigtigt, at personalet har stærke kompetencer i forhold til relationsarbejdet omkring de unge. En stor del af målgruppen har dårlige erfaringer med skolen og med voksne og har brug for at blive mødt i øjenhøjde af voksne, som har tid og lyst til dem.

Andre opmærksomhedspunkter på Ungdomsskolen

Viborg Ungdomsskole er en organisation, som rummer tilbud til forskellige grupper af udfordrede elever og flersprogede nytilkomne flygtninge og indvandrere. Disse grupper af unge profiterer af at kunne spejle sig i 10CV eleverne, og inklusionen i et normalt dansk skolemiljø har stor betydning for deres identitetsudvikling, forløsning af læringspotentiale og integration.

Således deltager to-sprogs eleverne dels i 10CVs understøttende undervisningsaktiviteter og dels i engelsk og matematik, når det faglige niveau tillader det. Endelig er der oprettet venskabsklasser mellem BBU og 10CV, hvor eleverne bl.a. deltager i hinandens undervisning. Hermed bidrager 10CV væsentligt til integrationsopgaven for de unge flersprogede.

Hvordan er 10CVs fysiske rammer

På 10CV er der fysiske læringsrum, der appellerer til målgruppens foretrukne læringsstile. Der er faglokaler med stå- og siddepladser, auditorie til større fælles oplæg og gruppe arbejdspladser. Til at understøtte elevernes visuelle læringsstil er der Cleverboards i alle undervisningslokaler. Der er nye fysik- og hjemkundskabslokale og faglokaler til værkstedsarbejde, kreativt værksted og dramasale, bevægelsessale og biograf. Der er gode fællesrum; en stor pejsestue, en cafe, der kan rumme 300 elever, en fritidsklub og en atriumgård.

10CV har desuden adgang til hele ungdomsskolens grejbank herunder minibusser, udstyr til outdoor aktiviteter, mountainbikes og AV-materiale.

Hvordan er Ungdomsskolens økonomi

Tildelingen til 10CV består dels af grundtildelingen og en elevtildeling på 28.000 kr. Grundtildelingen gives til de enkelte skoler på baggrund af skolestørrelsen. Skoler med 350 eller færre elever, hvilket er gældende for Ungdomsskolen, tildeles 2.300.000 kr.

3. Udviklingsmuligheder – nye tiltag

Arbejdsgruppen har som nævnt afholdt tre arbejds møder, hvorpå de er kommet frem til nedenstående model. Modellen, der præsenteres her, er ikke færdigbearbejdet i detaljen, men der er bred enighed i arbejdsgruppen om, at modellen er en farbar vej at arbejde videre med.

På møderne har mange forskellige ideer været vendt, og der har været drøftet mange muligheder og udfordringer i arbejdsgruppen. Der har været særligt fokus på hvor tidligt man mener, at eleverne bør foretage et reelt uddannelsesvalg ift. deres vej efter 10. klasse, samt hvor stor en del af 10. klasses tilbuddet der fysisk skal foregå på diverse ungdomsuddannelser og med hvilke lærere.

Af den grund er der nogle grundlæggende emner, som bør nævnes, idet de danner grundlag for både den måde, der drives 10. klasse i dag og den måde, udviklingsmulighederne kommer til udtryk.

Grundlæggende vilkår

Når der skal udvikles på 10. klasses tilbuddet, er det vigtigt at være opmærksom på, hvilken målgruppe vi har med at gøre. Som udgangspunkt har vi fat i ca. 130 elever, hvilket svarer til godt 11 % af en ungdomsårgang i Viborg Kommune. De unge, som vælger at tage deres 10. klasse på 10CV, er typisk dårligere stillet både fagligt og socialt sammenlignet med den gruppe, som vælger enten et efterskole, fri- eller privatskole tilbud.

En stor del af de unge, der vælger 10CV, har en drøm om at komme på gymnasiet, men de har ikke et fagligt niveau, som kvalificerer dem til det. En del har end ikke opnået karakteren 02 i dansk og matematik, hvilket er minimumskravet for at starte på en erhvervsuddannelse. Karaktergennemsnittet på landsniveau for henholdsvis dansk og matematik er 4,76 og 4,77 for elever, der vælger 10. klasse på en folkeskole. Til sammenligning kan det oplyses, at elever, der vælger at tage 10. klasse på en efterskole, har karaktergennemsnittet 6,24 i dansk og 7,09 i matematik¹.

Elever, der begynder i 10. klasse på en folkeskole, er karakteriseret ved:

- De er mindre uddannelsesparate
- De er mindre afklarede om deres uddannelsesvalg
- De vurderer deres egne faglige kompetencer lavt
- En forholdsvis høj andel kommer fra hjem med en begrænset tradition for uddannelse
- De har ofte ikke mulighed for at trække på ressourcer i hjemmet².

Der gøres derfor i løbet af 10CV en meget stor indsats i forhold til at skabe og fastholde relationer til de unge, og der arbejdes med deres mind set omkring egen formåen og konsekvenser af egne valg.

¹ Karakteristik af 10.-klasse-elever, Danmarks Evalueringsinstitut

² Karakteristik af 10.-klasse-elever, Danmarks Evalueringsinstitut

Endelig er der en del af eleverne i 10CV, som er uafklarede omkring deres ønsker om en ungdomsuddannelse og faktisk ikke har noget ønske om en bestemt retning. Dette grunder ofte i manglende selvværd og tro på egen formåen.

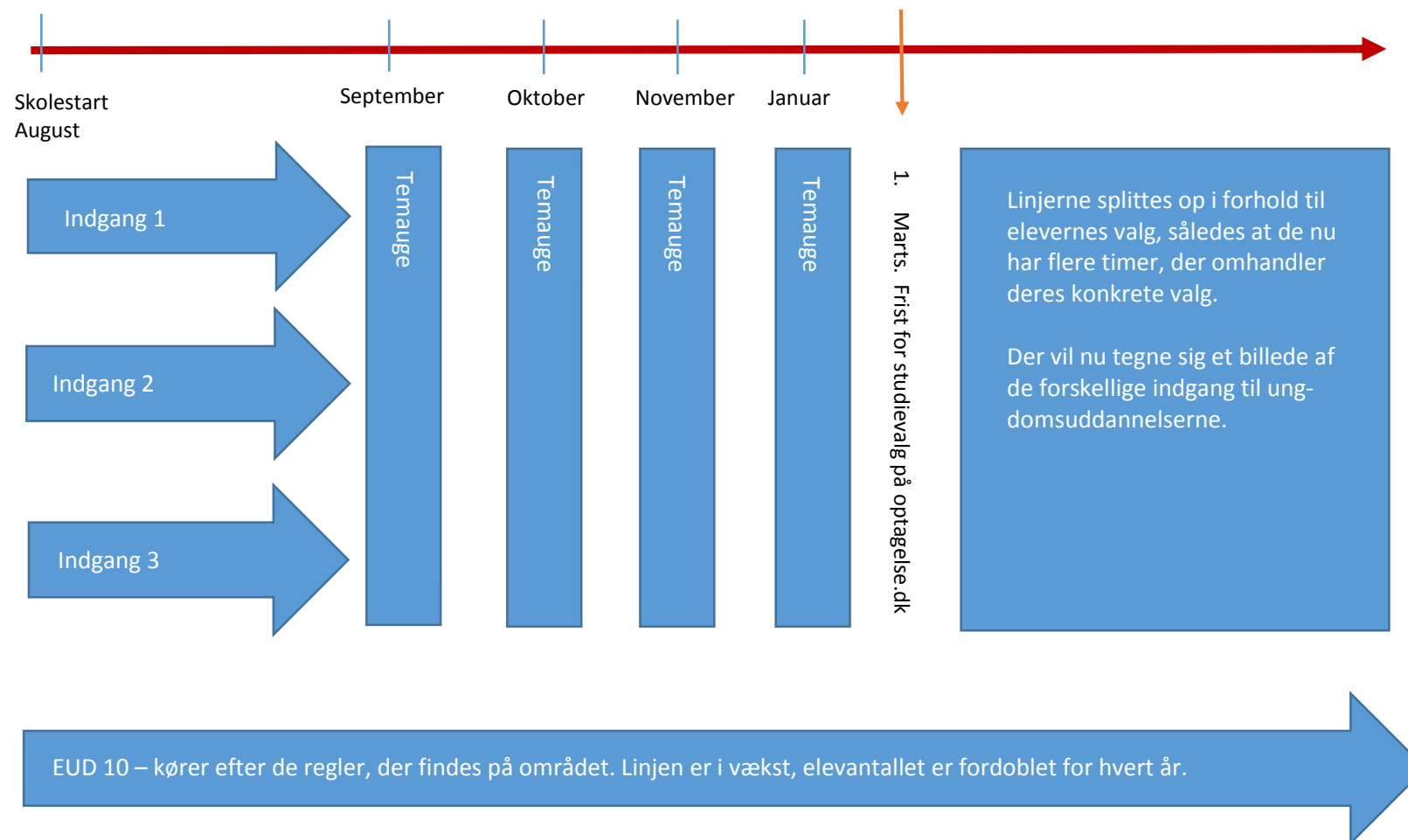
Dette betyder, at det ikke er muligt for disse unge at vælge en ungdomsuddannelse i stedet for 10. klasse, da de ikke har de nødvendige kompetencer, der skal til for at gå direkte til ungdomsuddannelsen. De er heller ikke i stand til umiddelbart efter opstart i 10. klasse at foretage et valg om, hvad de vil efter endt 10. klasse, da de på det tidspunkt endnu ikke ved, om de kan nå kvalifikationerne i løbet af året, eller om de skal justere deres ønsker.

4. En ny model

Modellen er herunder præsenteret grafisk:

Skoleåret på 10CV – 4 indgange

Grundlag for modellen

Det har været vigtigt for arbejdsgruppen at få studievalget eller afklaring omkring studievalg skubbet længere frem, således at eleverne så tidligt som muligt bliver bevidste om, hvad de arbejder hen imod efter afsluttet 10. klasse.

Sporene skal derfor vælges i starten af skoleåret efter en grundig introduktion (i løbet af de første 1½-2 måneder). På baggrund af de forudsætninger som eleverne møder op med, vil det være nødvendigt at give eleverne mulighed for omvalg. Dette kan meget vel ske på baggrund af et kærligt skub fra kontaktlæreren. En del af de unge har urealistiske drømme om fremtiden, som de skal have tid og vejledning for at korrigere på plads.

På samme tid har det været vigtigt at have in mente, at en del af eleverne ikke er i stand til at træffe det valg, før de dels har fået mod på skolen, håb om at kunne indfri adgangskravene og har haft mulighed for at blive præsenteret for de muligheder, der er.

Såfremt ønsket er, at en større del vælger en erhvervsuddannelse, er det vigtigt, at der er tid og mulighed til at udfordre eleverne på deres valg, da størsteparten af dem starter 10. klasse i håbet om at kunne fortsætte på en gymnasial uddannelse.

Hvordan læses modellen

Fra starten af 10. klasse vil der være fire indgange. Tre af dem er "tonede" med en interessefaglig vinkel og den sidste er EUD10 sporet. Det har været vigtigt, at de tre spor ikke nødvendigvis er sammenfaldende med de indgange, der traditionelt er til ungdomsuddannelserne, så eleverne ikke bare "blindt" vælger, inden vi har haft mulighed for at udfordre deres valg. Til gengæld er det meningen, at der i alle tre linjer indarbejdes faglige vinkler fra både gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser samt EUX.

Indholdet på de tre indgange planlægges af 10CV med inspiration fra ungdomsuddannelserne og følger arbejdsmarkedets behov samt elevernes uddannelses- og erhvervskompetencer. De kan dermed ændre sig fra år til år, og overskrifterne kan eksempelvis være:

- Pædagogik/mennesker
- Sport/sundhed
- International/business
- Science/teknologi

Undervisningen placeres, hvor det giver bedst mening. F.eks. kan der på sport/sundhed være fag som med fordel kan foregå på Social- og Sundhedsskolen eller et gymnasie, og science/teknologi lægger op til at udnytte gymnasiernes og erhvervsskolernes gode faciliteter og værksteder.

Muligheden for at lægge undervisningen på en ungdomsuddannelse bør naturligvis udnyttes i endnu højere grad efter vinterferien, hvor eleverne har valgt efterfølgende studieretning.

Temauger

En stor del af fornyelsen i modellen er temaugerne. Det er tanken, at der skal være fire temauger hen over det første halve skoleår. Den obligatoriske brobygning, som består af fem dage i alt, hvoraf eleverne skal

vælge et forløb på en erhvervsuddannelse eller en erhvervsgymnasial uddannelse, bliver integreret i de fire temauger.

Temaugerne foregår fysisk på ungdomsuddannelserne, og det er ungdomsuddannelserne, som fastlægger de temaer, de ønsker at udbyde. Antallet af temaer hos hver enkel uddannelsesinstitution fastsættes efter en fordelingsnøgle, der afspejler volumen/omfanget af studieretninger og det potentielle elevgrundlag på den enkelte ungdomsuddannelse.

Temaugerne skal udbydes UDEN, at det fremgår på hvilken institution, de foregår. Dette skal tvinge eleverne ind i et aktivt valg af interesse og udfordre dem i forhold til de forudindtagede holdninger, de har til institutionerne. Det er meningen, at det skal give den enkelte mulighed for at opleve flere ungdomsuddannelser og forstå, at der arbejdes med de samme emner på meget forskellige måder.

Gensidig sparring mellem lærerne

Et andet stort ønske i arbejdsgruppen har været at udvikle samarbejdet mellem de ansatte på 10CV og ungdomsuddannelserne. Dette vil dog kræve en tildeling af yderligere ressourcer til området.

I modellen, der er lagt op til, er der gode muligheder for, at lærerne f.eks. i fællesskab planlægger dels temauger og dels studierelateret undervisning uden for Ungdomsskolen. Det er også en mulighed, at der følger lærerkræfter med fra Ungdomsskolen til temaugerne. Dette skal både udbygge samarbejdet samt sikre, at sårbare elever bevarer relationen, som de opbygger på 10CV, så de ikke falder fra, når de skal sendes ud på en ukendt institution. Derudover er der et stort ønske om dobbelt lærerbemanding i flere situationer.

Økonomien i modellen

Modellen ikke er udviklet i detaljen, og det er derfor ikke muligt at sætte konkrete beløb på, hvad det vil koste at implementere den. Der er dog ingen tvivl om, at den finansiering, der ligger på området i dag, ikke er tilstrækkelig.

Både for 10CV og ungdomsuddannelserne vil det betyde øgede udgifter, hvis lærersamarbejdet skal udvikles. Der er pt. ikke ressourcer afsat til at kunne køre dobbelt bemanding i temauger eller i det hele taget bruge tid på sparring lærerne imellem. Dette vil også udløse en del kørsel mellem institutioner.

I forhold til obligatorisk brobygning bliver der i forvejen tildelt ressourcer til ungdomsuddannelserne, så de har mulighed for at deltage i dette. Men det er kun erhvervsuddannelserne, som har mulighed for at udbygge brobygningen med helt op til 6 uger og få taxametertilskud til det. Denne mulighed foreligger ikke for gymnasierne, hvilket kræver ekstra finansiering.

Et forsigtigt skøn i forhold til afvikling af en temauge vil være ca. 30.000 kr. pr. temauge. Udgifterne vil fortrinsvist være til lønninger til lærere fra både 10CV og ungdomsuddannelserne. Der vil blive brug for fælles forberedelse og opfølgning på temaugerne. Endelig vil der være brug for at lærere fra 10CV kan følge eleverne i temaugerne, bl.a. for at sikre fremmødet på ungdomsuddannelserne. Med 4 temauger vil der således være tale om en udgift på ca. 120.000 kr.

Det er dog ikke muligt at sige noget præcist om udgiften, da der som nævnt er forskel på uddannelsernes muligheder for selv at finde finansiering til modellen.